

Aquifer Open Bible Dictionary

This work is an adaptation of Tyndale Open Bible Dictionary © 2023 Tyndale House Publishers, licensed under the CC BY-SA 4.0 license. The adaptation, Aquifer Open Bible Dictionary, was created by Mission Mutual and is also licensed under CC BY-SA 4.0.

This resource has been adapted into multiple languages, including English, Tok Pisin, Arabic (عَرَبِيٌّ), French (Français), Hindi (हिन्दी), Indonesian (Bahasa Indonesia), Portuguese (Português), Russian (Русский), Spanish (Español), Swahili (Kiswahili), and Simplified Chinese (简体中文).

Aquifer Open Bible Dictionary

अक्कद

तीन शहरहरू मध्ये एक (बाबेल, ऐरेक, र अक्कद) टाइग्रिस र यूप्रेटिस नदीहरू बीचमा अवस्थित छ।

यसलाई निमोद (उत्पत्ति १०:१०) द्वारा स्थापित गरिएको भनिएको छ। "अक्काडियन" (अक्कदबाट) मेसोपोटामियामा सार्गोनको समय (लगभग २३६० ईसा पूर्व) देखि अश्शूरी र बेबिलोनी समय सम्म बोलिने भाषाको नाम हो।

अक्जीब

अक्जीब

1. यहूदा मा रहेको एक शहर ([यहोशू १५:४४](#))। अगमवक्ता मीकाले यसलाई सामरियासंगै नष्ट हुने अन्य शहरहरूसँग सूचीबद्ध गरेका थिए ([मीका १:१४](#))। यो सम्भवतः कजीब ([उत्पत्ति ३८:५](#)) र कोजेबा ([१ इतिहास ४:२२](#)) जस्तै शहर थियो।
2. आशेरको एउटा शहर ([यहोशू १९:२९](#))। यो सात शहरहरू मध्ये एक थियो जहाँ आशेरले कनानी बासिन्दाहरूलाई हटाउन असफल भएको थियो ([न्यायाधीश १:३१](#))। अक्जीब (आधुनिक एज-जिब) मा हालै गरिएका पुरातात्त्विक उत्खननहरूले देखाउँछन् कि मानिसहरू ईसापूर्व नवौं देखि तेस्रो शताब्दीसम्म शहरमा बसोबास गर्थे।

अक्बोर

3. एदोमका राजा बाल-हानानका पिता, जसले इसाएलको राज्य स्थापना हुनु अघि शासन गरेका थिए ([उत्पत्ति ३६:३८-३९](#); [१ इतिहास ३:४९](#))।
4. मिकायाको छोरा, यहूदा राज्यको राजा योशियाहको दरबारमा काम गर्ने एक दरबारी थिए। योशियाहले अक्बोरलाई नपढिएको व्यवस्था पुस्तकको बारेमा अगमवादिनी हुल्दासँग सोध्न पठाए ([२ राजाहरू २२:१२-१४](#))। अक्बोरलाई मीकाको छोरा अब्दोन पनि भनिन्छ ([२ इतिहास ३४:२०](#))। उनी ऐलातानका पिता थिए ([यर्मिया २६:२२](#); [३६:१२](#))।

अदमा

सदोम, गमोरा, र सबोयीमसँग सम्बन्धित एक शहर ([उत्पत्ति १०:१९](#); [१४:२, ८](#))। यो सम्भवतः सदोम र गमोरा माथि परमेश्वरको न्यायमा नष्ट भएको थियो ([व्यवस्था २९:२३](#); यो [उत्पत्ति १९:२८-२९](#) मा उल्लेख गरिएको छैन)। मृत सागरको पूर्व र दक्षिण क्षेत्रको हालै गरिएको सर्वेक्षणले पाँचवटा प्रारम्भिक कांस्य युग (लगभग ३३०० देखि २००० ईसा पूर्व) शहरहरू पता लगाएको छ जुन सम्भवतः उत्पत्तिमा उल्लेख गरिएका पाँच "बँसीका शहरहरू" हुन्। प्रत्येक शहर मृत सागर वरिपरिको बँसीमा बग्ने नदीका उपत्यकाको छेउमा अवस्थित थियो।

अदुल्लाम, अदुल्लामवासी

अदुल्लाम, अदुल्लामवासी

लाकीश र हेब्रोनको बीचमा रहेको पुरानो कनानी शहर हो। यो नजिकैको गुफा क्षेत्रको नाम पनि हो।

बाइबलमा शहरको पहिलो उल्लेख "अदुल्लामवासी" (अदुल्लामबाट कोही) शब्दमा छ। यो यहूदाको साथी हीरालाई वर्णन गर्ने प्रयोग गरिन्छ। यहूदाले आफ्नो भाइ योसेफलाई दासत्वमा बेच्छ मद्दत गरेपछि, यहूदाले घर छोडेर हीरासँग अदुल्लाममा बसोबास गरे (उत्पत्ति ३८:१, १२, २०)।

अदुल्लाम यहूदाको आदिवासी क्षेत्रको तल्लो भूमिहरूमा थियो (यहोशू १५:३५)। यहोशूले यसलाई ३१ अन्य कनानी शाही शहरहरूसँगै जिते (यहोशू १२:१५)। राजा रहबामले यसलाई १५ वटा अन्य शहरहरूसँगै बलियो बनाए (२ इतिहास ११:७)। बेबिलोनको कैदबाट निर्वासितहरू फर्केपछि, यहूदाका मानिसहरू फेरि अदुल्लाममा बसोबास गर्न थाले (नेहम्याह ११:३०)।

दाऊदको जीवनमा अदुल्लाम नजिकैको गुफा धेरै पटक महत्त्वपूर्ण थियो। राजा शाऊलबाट भाग्दा उनी त्यसमा लुकेका थिए (१ शमूएल २२:१)। उनले पलिश्तीहरू विरुद्धको युद्धमा पनि यसलाई आधारको रूपमा प्रयोग गरे (२ शमूएल २३:१३-१७; १ इतिहास ११:१५-१९)। दाऊदले अदुल्लामको गुफामा हुँदा भजन ५७ र १४२ लेखे। अदुल्लाम आधुनिक समयको टेल एश-शेख मध्दकुर हो।

अविमाएल

योक्तानका धेरै छोराहरू वा सन्तानहरू मध्ये एक, र यसरी शेमको वंशज (उत्पत्ति १०:२८; १ इतिहास १:२२)।

अबिमेलेक

पलिश्ती शासकहरूका लागि शाही उपाधि। यो मिश्रीहरूले प्रयोग गर्ने "फारो" र अमालेकीहरूले प्रयोग गर्ने "अगाग" उपाधिसँग मिल्दोजुल्दो छ।

5. अब्राहामको समयमा गरारको राजा थिए। गरार गाजाको नजिकको शहर थियो। अब्राहामले आफ्नो ज्यानको डरले आफ्नी पती सारालाई आफ्नी बहिनी भने (उत्पत्ति २०:३-१८)। उनले यसअघि पनि मिश्रमा यस्तो गरेका थिए (उत्पत्ति १२:१०-२०)। सारालाई अबीमेलेककोमा लगियो, तर परमेश्वरले सपनामा अबीमेलेकलाई चेतावनी दिनुभयो कि सारा विवाहित थिइन् र यदि उनले तीनलाई छोए भने उनी मर्नेछन्। अबीमेलेकले सारालाई अब्राहामलाई फिर्ता गरे। पछि, अब्राहाम र अबीमेलेकले बेर्शेबामा नेगेव मरुभूमिमा पानीको अधिकार स्पष्ट पार्न सन्धि गरे (उत्पत्ति २१:२२-३४)।
6. इसहाकको समयमा गरारको राजा अबीमेलेक थिए। इसहाकले पनि आफ्नो बुबा अब्राहाम जस्तै, मानिसहरूलाई भने कि उनकी पती रिबेका उनकी बहिनी हुन्। अबीमेलेकलाई खतराको बारेमा थाहा थियो कि उसको अगाडि राजालाई के भएको थियो। त्यसैले अबीमेलेकले धोषणा गरेर रिबेकालाई सुरक्षा दिए कि जो कोहीले उनलाई वा इसहाकलाई छोयो भने मृत्युदण्ड दिइनेछ (उत्पत्ति २६:१-११)। पानीको विवाद र भीडभाडका कारण अबीमेलेकले इसहाकलाई पलिश्ती क्षेत्र छोडन आग्रह गरे (उत्पत्ति २६:१२-२२)। अन्ततः उनीहरूले बेर्शेबामा शान्ति सन्धि गरे, जुन अब्राहाम र पहिलेको अबीमेलेकबीच भएको सन्धिलाई पुनः नयाँ बनाए (उत्पत्ति २६:२६-३३)।

7. गिदोनको छोरा, जो शकेममा एक उपपत्नीबाट जन्मिएको थियो (न्यायकर्ता [८:३१](#))। आफ्नो बुबाको मृत्यु पछि, अबीमेलेकले आफ्नो आमाको परिवारसँग मिलेर आफ्ना ७० जना सौतेनी भाइहरूलाई मार्ने योजना बनाए। योताम मात्र भाग्र सफल भयो (न्यायकर्ता [९:१-५](#))। शासकको रूपमा आफ्नो तेस्रो वर्षमा, उनले कठोर रूपमा एक विद्रोहलाई दबाए (न्यायकर्ता [९:२२-४९](#))। अन्ततः, उनी एक महिलाले उनको टाउकोमा जाँतोको माथिल्लो फक्लेटो खसाल्दा मारिए। अबीमेलेकले आफ्नो हतियार बोक्ने व्यक्तिलाई उनलाई तरवारले मार्न भने ताकि कसैले भन्न नसकोस् कि उनी एक महिलाद्वारा मारिएका थिए (न्यायकर्ता [९:५३-५७](#))।
8. गातको पलिश्ती शहरका राजा आकीश ([१ शम्पूएल २१:१०-१५](#))।
9. अबियाथारका छोरा, एकजना पुजारी जसले दाऊदको समयमा सादोकसँग सेवा गरे ([१ इतिहास १८:१६](#))।

अबेल-मित्राइम

आतादको लागि एक वैकल्पिक नाम, जहाँ याकूबका छोराहरूले हेब्रोन बाटोमा आफ्नो अन्त्येष्ठिमा रोके। हाबिल-मिद्रइम कनान मा एक ठाउँ थियो ([उत्पत्ति ५०:११](#))।

हेतुहोस्तुतार।

अब्राम

अब्राम

कुलपति अब्राहामको मूल नाम ([उत्पत्ति ११:२६](#)) थियो।
हेतुहोस् अब्राहाम।

अब्राहाम

अब्राहम बाइबलमा सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण व्यक्तिहरू मध्ये एक हुन्। परमेश्वरले उनलाई चुनिएका मानिसहरूको नेता बन्न ऊर शहरबाट बोलाउनुभयो।

अब्राहामलाई पहिले अब्राम भनिएको थियो, जसको अर्थ "पिता उच्च हुनुहुन्छ" हो। जब अब्रामका आमाबाबुले उनलाई नाम दिए, उनीहरूले सम्भवतः चन्द्र देवता वा अर्को मूर्तिपूजक देवताको पूजा गर्थे। परमेश्वरले अब्रामको नाम अब्राहाममा परिवर्तन गर्नुभयो ताकि उनको मूर्तिपूजक विगतबाट अलग गर्न सकियोस् ([उत्पत्ति १७:५](#))। नयाँ नाम "अब्राहाम" को अर्थ "जातीहरूको पिता" हुन्छ। यसले परमेश्वरको प्रतिज्ञा देखाउँछ कि अब्राहामका धैरै सन्तान हुनेछन्। यो विश्वासको परीक्षा थियो किनभने अब्राहाम ९९ वर्षका थिए, र उनकी पत्नी सारा ९० वर्षकी थिइन् र उनीहरूको कुनै सन्तान थिएन ([उत्पत्ति १३:३०](#); [१७:१-४](#), [१७](#))।

अब्राहामको जीवन

अब्राहामको कथा [उत्पत्ति ११](#) मा सुरु हुन्छ, जहाँ हामी उनको परिवारको बारेमा जान्न सक्छौं ([उत्पत्ति ११:२६-३२](#))। तेरह, अब्रामका पिता, ऊरमा बस्ने मानिसहरूले पूजा गर्न चन्द्र देवताको नाममा राखिएको थियो।

तेरहका तीन जना छोरा थिए:

- अब्राम
- नाहोर
- हारान।

हारान, लोतका पिता, परिवारलाई ऊर छोडनु अघि नै मरे। त्यसपछि तेरहले लोत, अब्राम, र अब्रामकी पत्नी साराईलाई ऊरबाट लिएर कनान जानुपर्ने थियो, तर उनीहरू हारानमा नै बसे ([उत्पत्ति ११:३१](#))। [प्रेरित ७:२-४](#) अनुसार, अब्राहामले ऊरमै रहँदा नयाँ भूमिको लागि जान परमेश्वरको आह्वान सुने।

अब्रामको जीवनमा एकदमै महत्त्वपूर्ण कारक तत्व [उत्पत्ति ११:३०](#) मा भेटिन्छ: "साराई बाँझी थिइन्, र तिनका कोही छोराछोरी थिएनन्।" साराईले सन्तान जन्माउन सकेनन् जसले गर्दा अब्राम र साराईको लागि ठूलो चुनौती र विश्वासको परीक्षा सिर्जना भयो।

तेरहको मृत्युपछि, परमेश्वरले अब्रामलाई भन्नुभयो, "तेरो देश र तेरा कुटुम्ब तथा तेरा पिताका घरबाट निस्केर जुन देश म तँलाई देखाउँछु त्यहाँ जा।" यो एउटा "करार" (विशेष सम्झौता) को आधार थियो, जसमा परमेश्वरले अब्रामलाई त्यो देशमा नयाँ राष्ट्रको संस्थापक बनाउने प्रतिज्ञा गर्नुभयो ([उत्पत्ति १२:१-३](#))।

अब्रामले परमेश्वरको प्रतिज्ञामा विश्वास गरे र ७४ वर्षको उमेरमा हारान छोडे। उनी कनानको शकेममा गए, गेरिजिम डाँडा र एबाल डाँडाको बीचमा थियो। त्यहाँ उनले परमेश्वरको लागि एउटा वेदी बनाए ([उत्पत्ति १२:७](#))। त्यसपछि, अब्राम बेथेल नजिकै सरे र परमेश्वरको पूजा गर्न अर्को वेदी बनाए ([उत्पत्ति १२:८](#))। "परमप्रभुको नाउँ पुकार्नु" भन्ने अभिव्यक्तिको अर्थ प्रार्थना गर्नु मात्र होइन। अब्रामले त्यहाँका द्युष्टा देवताहरूको पूजा गर्ने मानिसहरूलाई परमेश्वरको सत्य घोषणा गरे। पछि, उनी हेब्रोन सरे र परमेश्वरको पूजा गर्न अर्को वेदी बनाए।

एउटा दर्शनमा, परमेश्वरले अब्रामलाई धैरै सन्तानको प्रतिज्ञा गर्नुभयो ([उत्पत्ति १५:१](#))। अब्राम अझै सन्तानविहीन थिए र उनी चिन्तित थिए कि उनको नोकर दमस्कसको एलीएजरले सम्पूर्ण सम्पत्ति पाउनेछ ([उत्पत्ति १५:२](#))। नुजी कागजातहरूको खोजले यो भ्रामक कथनलाई व्याख्या गरेको छ। (नुजी कागजातहरू अब्राहाम बाँचेको समयका प्राचीन ट्याब्लेटहरूको संग्रह हो)।

हुरियन चलन अनुसार, सन्तान नभएको धनी दम्पतीले एक उत्तराधिकारीलाई धर्मपुत्र ग्रहण गर्थे। यो उत्तराधिकारी सामान्यतया दास हुन्थ्यो, र तिनीहरूले आफ्ना धर्मपुत्र आमाबाबुलाई गाइँथे र शोक गर्थे। यदि पछि दम्पतीको आफ्नै बच्चा भयो भने, त्यो बच्चा दासको सद्वा उत्तराधिकारी बन्न्यो।

त्यसैले, जब अब्राम एलीएजरको बारेमा चिन्तित थिए, परमेश्वरले उनलाई स्पष्ट रूपमा भन्नुभयो, "यो मानिसचाहिँ तेरो उत्तराधिकारी हुनेछैन, तर जो तेरो आफ्नै छोरा हुन्छ त्यही नै तेरो उत्तराधिकारी हुनेछ।" ([उत्पत्ति १५:४](#))। त्यसपछि परमेश्वरले अब्रामसँग प्रतिज्ञा गर्नुभयो। उहाँले भन्नुभयो कि अब्रामको उत्तराधिकारी हुनेछ, एक राष्ट्र बनेछ, र भूमिको मालिक हुनेछ।

जब अब्राम ८६ वर्षका थिए, उनका छोरा इश्माएलको जन्म भयो। अब्राम ९९ वर्षको हुँदा, परमेश्वर फेरि उनीकहाँ देखा पर्नुभयो र उनलाई एउटा छोरा दिने प्रतिज्ञा गर्नुभयो ([उत्पत्ति १७](#))। खतना (पुरुष प्रजनन अंगको बाहिरी छालाको हटाउने प्रक्रिया) यस प्रतिज्ञाको चिन्हको रूपमा थियो ([१७:१-१४](#))। परमेश्वरले अब्राम र साराईको नाम परिवर्तन गरी अब्राहाम र सारा राख्नुभयो ([उत्पत्ति १७:५, १५](#))।

अर्को छोराको प्रतिज्ञाप्रति अब्राहामको प्रतिक्रिया हाँसे खालको थियो: "तब अब्राहाम घोप्टो परी मनमनै हाँसेर भने,

"के सय वर्ष पुगिसकेकोलाई सन्तान होला? नब्बे वर्ष पुगेकी साराले बालक जन्माउलिन् र???" ([उत्पत्ति १७:१७](#))।

[उत्पत्ति १८](#) र [१९](#) ले सदोम र गमोरा शहरहरूको विनाशको कथा प्रस्तुत गर्छ। [उत्पत्ति १८](#) मा, तीन अतिथिहरू अब्राहामकहाँ आए। अब्राहामले तिनीहरूलाई खाना र पेय पदार्थ दिए, तर तिनीहरू साधारण यात्रीहरू थिएनन्, तर परमप्रभुको दूत र दुई अन्य स्वर्गदूतहरू थिए ([उत्पत्ति १८:१-३](#); [१९:१](#))। प्रभुको दूत सम्बवतः परमेश्वर स्वयं हुनुहुन्यो ([उत्पत्ति १८:१७, ३३](#))। उनीहरूले घोषणा गरे कि साराको छोरा हुनेछ, जसले गर्दा उनी हाँसिन् किनभने उनलाई यो सत्य हुन सकछ भन्ने विश्वास थिएन ([उत्पत्ति १८:१२-१५](#))।

[उत्पत्ति २१](#) देखि [२३](#) सम्म अब्राहामको कथाको चरमोत्कर्ष हो। जब अब्राहाम १०० वर्षका थिए र सारा १० वर्षकी, "आफूले भन्नुभएअनुसार सारालाई परमप्रभुले कृपा देखाउनुभयो, र आफ्नो प्रतिज्ञाबमोजिम गर्नुभयो।" ([उत्पत्ति २१:१](#))। वृद्ध जोडी अत्यन्तै खुशी भए। छोराको प्रतिज्ञा गर्दा अब्राहाम र सारा दुवै हाँसेका थिए किनभने उनीहरूलाई विश्वास थिएन कि यो सत्य हुन सकछ, तर अब उनीहरू खुशीले हाँसे। उनीहरूले बालकको नाम इसहाक राखे, जसको अर्थ "उहाँ हाँसुहुन्छ" हो। यसले देखाउँछ कि परमेश्वरले उनीहरूको कथामा अन्तिम भनाइ थियो। साराले भनिन्, "परमेश्वरले मलाई एउटा हाँस्ने कारण दिनुभयो। यो सुन्ने जति सबै मसाँगै हाँस्नेछन्।" ([उत्पत्ति २१:६](#))।

इसहाकको जन्मको खुसी तब समाप्त भयो जब परमेश्वरले अब्राहमको विश्वासको परीक्षा लिनुभयो। [उत्पत्ति २२ मा](#), परमेश्वरले अब्राहमलाई इसहाकलाई बलिदान गर्न भन्नुभयो। यो परीक्षा अब्राहमका लागि अत्यन्तै पीडादायी थियो किनभने उनले छोरा पाउन २५ वर्ष पर्खेका थिए।

जसै अब्राहाम इसहाकलाई मार्न लागेका थिए, परमेश्वरले उनलाई रोक्नुभयो र सट्टामा बलिदान दिनको लागि एउटा भेडा प्रदान गर्नुभयो। इसहाकलाई बचाइएपछि अब्राहामको नाम, जसको अर्थ "जातीहरूको पिता" हो, ले गहिरो अर्थ ग्रहण गर्छ। परमेश्वरले अब्राहमलाई दिनुभएको परीक्षाको व्याख्या गर्नुभयो: "अब मैले थाहा पाएँ तैले परमेश्वरको भय मान्दोरहेछस, किनकि तेरो छोरो, तेरो एकमात्र छोरालाई पनि मबाट तैले रोकेर राखिनस।" ([उत्पत्ति २२:१२](#))।

यी शब्दहरूले अझ ठूलो प्रतिज्ञाको संकेत गर्छ। प्रभुले इसहाकको सट्टामा अर्को व्यवस्था गर्नुभयो। अब्राहमले त्यस स्थानको नाम "परमप्रभुले जुटाउनुहुन्छ" राखे। यस दृश्यले परमेश्वरले आफ्नो एकमात्र पुत्र, येशू ख्रीष्णलाई संसारका पापहरूको लागि बलिदानको रूपमा दिनुहुनेछ भन्ने कुरा संकेत गर्दछ।

यसलाई पनि हेन्रुहोस् प्रतिज्ञा; पितृसत्ताहरू, कालखण्ड; इजरायल, इतिहास; सारा #1।

आदम (व्यक्ति)

आदम (व्यक्ति)

मानव जातिको पहिलो मानिस र पिता। बाइबलीय इतिहासमा आदमको भूमिका पुरानो नियमको विचारमा मात्र होइन तर मुक्तिको महत्त्व, येशु ख्रीष्टको पहिचान र कार्यहरू बुझ्न्मा पनि महत्त्वपूर्ण छ।

आदम र पहिलो महिला हब्बाको सृष्टि उत्पत्तिको पुस्तकमा दुई विवरणहरूमा वर्णन गरिएको छ। पहिलो विवरणको उद्देश्य ([1:26-31](#)) पहिलो जोडीलाई परमेश्वर र बाँकी सृष्टि गरिएको क्रमसँगको सम्बन्धमा प्रस्तुत गर्नु हो। यसले सिकाउँछ कि परमेश्वरको सम्बन्धमा, पहिलो मानवहरूलाई परमेश्वरको स्वरूपमा पुरुष र महिला गरी पृथ्वीमा बसोबास गर्ने र शासन गर्ने उहाँको विशिष्ट आदेशको साथ सृष्टि गरिएको थियो। बाँकी सृष्टिको सम्बन्धमा, प्रथम मानवहरू, एकातिर, यसको एक भाग थिए, अन्य जमिनका जनावरहरू जस्तै एकै दिनमा सृष्टि गरिएका थिए; अर्कोतर्फ, तिनीहरू सृष्टि प्रक्रियाको चरम सीमा र परमेश्वरको स्वरूपका एकमात्र वाहकहरू भएकोले, यसभन्दा माथि स्पष्ट रूपमा थिए।

दोस्रो विवरणको उद्देश्य थेरै विशिष्ट छ ([3:8-3:28](#)); यसले पाप र मृत्युको वर्तमान मानव अवस्थाको उत्पत्तिलाई व्याख्या गर्न र छुटकारा देखाउनको लागि चरण तय गर्न खोज्छ। यस कथाले पहिलो कथाबाट हटाइएका आदमको सृष्टिका पक्षहरूको विस्तृत रूपमा वर्णन गर्दछ। उदाहरणका लागि, यसले जमिनको धूलोबाट आदमको गठन र परमेश्वरबाट जीवनको सास प्राप्त गर्न बरेमा बताउँछ ([3:6](#))। यसले बगैंचाको रोपण र यसलाई खेती गर्न आदमलाई दिइएको जिम्मेवारीको वर्णन गर्दछ। ([3:8-15](#))। बगैंचाको हरेक रूखको फल उसको लागि खाना हो भन्ने परमेश्वरको आदमलाई दिएको निर्देशन, एक बाहेक, सावधानीपूर्वक रेकर्ड गरिएको छ, साथै "राम्रो र नराम्रोको ज्ञानको रूख" को फल कहिल्यै नखानु पर्ने गम्भीर चेतावनी पनि दिइएको छ, मृत्युको पीडामा ([3:16-17](#))। जनावरहरूको नामकरण गरेपछि आदमको एकलोपन र उपयुक्त साथी नपाएको कुरा पनि वर्णन गरिएको छ, जसले पहिलो महिलाको सिर्जनालाई परिचय गराउँछ ([3:18-22](#))। आदमको खुट्टाको हड्डीबाट ईभको सिर्जनाले परमेश्वरले चाहेको लिङ्गहरूको आत्मा र उद्देश्यको आवश्यक एकतालाई मार्मिक रूपमा चित्रण गर्दछ।

तर, कथा यति सकारात्मक नोटमा समाप्त हुँदैन। यो सर्पको माध्यमबाट शैतानले इभलाई गरेको ठूलो धोखाधडीलाई रेकर्ड गर्न अगाडि बढ्छ। चलाखीपूर्ण संकेतहरू र परमेश्वरको मूल आज्ञाको विकृति (तुलना गर्नुहोस [3:1](#) सँग [2:16-17](#)), द्वारा, सर्पले हब्बालाई निषेधित फल खान र आदमसँग बाँड्न छल गर्यो। हब्बाले खाएको जस्तो देखिन्छ किनभने उनी धोकामा परिन् ([1](#) तिमोथी [2:14](#)), आदमले जानाजानी र सचेत विद्रोह गरेको कारणले। विडम्बनाको

कुरा के छ भने, मूल रूपमा परमेश्वरको स्वरूप र समानतामा सृष्टि गरिएका दुई प्राणीहरूले विश्वास गर्थ कि उहाँको आज्ञा उल्लङ्घन गरेर तिनीहरू "परमेश्वर जस्तै" बन्न सक्छन् (उत्पत्ति [3:5](#))।

तिनीहरूको अनाज्ञाकारिताको परिणाम तुरुन्तै भोग्य पर्यो, यद्यपि आदमले आशा गरे जस्तो पटकै थिएन। पहिलो पटक, लाजको पर्खालले पुरुष र महिलाको एकतालाई भंग गर्यो ([3:7](#))। अझ महत्त्वपूर्ण कुरा, पहिलो जोडी र परमेश्वरको बीचमा वास्तविक नैतिक अपराधको पर्खाल खडा गरिएको थियो। कथाले बताउँछ कि जब परमेश्वर आदमको विद्रोह पछि उसलाई खोज्दै आउनुभयो, उनी रूखहरू बीच लुकेका थिए, पहिले नै परमेश्वरबाट अलग भएको थाहा पाएका थिए ([3:8](#))। जब परमेश्वरले उनलाई प्रश्न गर्नुभयो, आदमले हब्बालाई दोष दिए र, निहितार्थ, परमेश्वरलाई नै दोष लगाएः "जुन स्त्री तपाईंले मलाई मसँगै रहन भनी दिनुभएको थियो, त्यसेले मलाई त्यो रूखको फल दिई" ([3:12](#), NNRV)। बदलामा, हब्बाले सर्पलाई दोष दिइन ([3:13](#))।

उत्पत्तिको कथा अनुसार, परमेश्वरले तीनै जनालाई जिम्मेवार ठहराउनुभयो र तिनीहरूको विद्रोहको दुःखद परिणामहरू प्रत्येकलाई जानकारी गराउनुभयो ([3:38-39](#))। दुई महान् आदेशहरू, मूल रूपमा शुद्ध आशीर्वादिका संकेतहरू, श्राप र पीडासँग मिसिए - पृथ्वी अब महिलाको प्रसव पीडाले मात्र भरिन सक्यो र पुरुषको श्रम र पसिनाले मात्र वशमा पर्न सक्यो ([3:16-18](#))। यसबाहेक, पुरुष र महिलाको एकता पुरुषले उनलाई अधीनमा राख्दा, वा सम्भवतः उनीहरू बीच प्रभुत्वको लागि संघर्षको सुरुवातले तनावग्रस्त हुनेछ ([3:16](#) दुबै तरिकाले लिन सकिन्छ)। अन्ततः, परमेश्वरले अन्तिम परिणाम घोषणा गर्नुभयो: उहाँले सुरुमा चेतावनी दिनुभएदै, आदम र हब्बा मर्नु पर्ने थियो। एक दिन तिनीहरूबाट जीवनको सास खोसिनेछ, र तिनीहरूको शरीर त्यही माटोमा फर्किनेछ जुनबाट तिनीहरू बनेका थिए ([3:19](#))। त्यही दिन तिनीहरूले "आध्यात्मिक" मृत्युको पनि अनुभव गरे; तिनीहरू जीवनदाता परमेश्वर र अनन्त जीवनको प्रतीक जीवनको रूखबाट अलग भए ([3:22](#))। परमेश्वरले तिनीहरूलाई अदनबाट बाहिर पठाउनुभयो, र फर्कने कुनै बाटो थिएन। स्वर्गको प्रवेशद्वार करूबहरू र ज्वलन्त तरवारले बन्द गरेको थियो ([3:23-24](#))। केवल परमेश्वरले मात्र उनीहरूले गुमाएको कुरा पुनःस्थापना गर्न सक्नुहुन्यो।

कथा आशाविहीन छैन। परमेश्वर त्यतिबेला पनि दयालु हुनुहुन्यो। उहाँले तिनीहरूलाई शरीर ढाक्न छालाको लुगा बनाउनुभयो र प्रतिज्ञा गर्नुभयो कि एक दिन सर्पको पछाडि रहेको शैतानको शक्तिलाई स्त्रीको "सन्तान" ले पराजित गर्नेछ (उत्प [3:14](#); तुलना गर्नुहोस रोमी [16:20](#))। धैरै विद्रोहनहरूले त्यो वचनलाई बाइबलमा उद्धारको पहिलो उल्लेख मान्छन्।

आदमको महत्व

आदमको महत्व धेरै धारणाहरूमा आधारित छ, पहिलो धारणा यो हो कि उनी एक ऐतिहासिक व्यक्ति थिए। त्यो धारणा धेरै पुरानो नियमका लेखकहरूले बनाएका थिए (उत्पत्ति ४:२५; ५:१-५; १ इतिहास १:३; होशे ६:७)। नयाँ नियमका लेखकहरू सहमत भए (लूका ३:३८; रोमी ५:१४; १ कोरिन्थी १५:२२, ४५; १ तिमोथी २:१३-१४; यहूदा १:१४)। आदमको महत्वको लागि उत्तिकै आवश्यक दोस्रो धारणा हो, कि उनी एक व्यक्ति भन्दा बढी थिए। सुरुमा, हिब्रू शब्द आदम (अझ सही रूपमा 'आ-द-म') केवल एक उचित नाम मात्र होइन। उत्पत्ति कथामा पनि यो नाम उत्पत्ति ४:२५ सम्म प्रयोग गरिएको छैन। यो शब्द धेरै हिब्रू शब्दहरू मध्ये एक हो जसको अर्थ "मानिस" हो र यो "मानव जाति" को लागि सामान्य शब्द हो। अधिकांश अवस्थामा यसले पुरुष व्यक्तिलाई जनाउँछ (व्यवस्था १:२; यहोशु १४:१५; नेहेम्याह १:२९; यशैया ५६:२) वा सामान्यतया मानवतालाई जनाउँछ (प्रस्थान ४:१३; गन्ती १२:३; १६:२९; व्यवस्था ४:२८; १ राजाहरू ४:३१; अप्यूब ७:२०; १४:१)। "मानिसहरूका सन्तान (वा छोराहरू)" भन्ने वाक्यांशको पछाडि पनि आदम शब्दको सामान्य, सामूहिक अर्थ लुकेको छ (२ शम्बूल ७:१४; भजनसंग्रह ११:४; १२:३; १४:२; ५३:२; १०:३; उपदेशक १:१३; २:३)। त्यो वाक्यांश, शाब्दिक रूपमा "आदमका छोराहरू", को अर्थ "मानिसहरू" वा "मानिसहरू" हो, र जब यो प्रयोग गरिन्छ, सम्पूर्ण मानव जातिलाई दृष्टिमा राखिन्छ। वास्तवमा, आदम शब्दको विश्वव्यापी मानवीय अर्थले पुरानो करारमा इसाएलको राष्ट्रवादी आशा र यसको परमेश्वरभन्दा धेरै परको चिन्तालाई संकेत गर्दछ - पृथ्वीका सबै मानिसहरू र सबै राष्ट्रहरूका प्रभुप्रति (उत्पत्ति १:५-७; व्यवस्था ५:२४; ८:३; १ राजाहरू ८:३८-३९; भजनसंग्रह ८:४; ८:४८; १०७:८-३१; हितोपदेश १२:१४; मीका ६:६)।

यसोभए, पहिलो मानिसको नाम "आदम" वा "मानिस" राख्नु कुनै संयोग होइन। यो नामले आदमको बारेमा कुरा गर्नु भनेको कुनै न कुनै रूपमा सम्पूर्ण मानव जातिको बारमा पनि कुरा गर्नु हो भन्ने कुरा बुझाउँछ। यस्तो प्रयोगलाई सम्भवतः हिब्रूहरू र अन्य नजिकका पूर्वी मानिसहरूलाई परिचित सामूहिक व्यक्तित्व र प्रतिनिधित्वको प्राचीन अवधारणा मार्फत रामोसाँग बुझ्न सकिन्छ। आधुनिक सोचले व्यक्तिलाई जोड दिन्छ; सामाजिक समूह र सबै सामाजिक सम्बन्धहरूको अस्तित्वलाई व्यक्तिको अस्तित्व र इच्छाको लागि माध्यमिक र निर्भर मानिएको छ। हिब्रूहरूको बुझाइ एकदमै फरक थियो। व्यक्तिको छुटै व्यक्तित्वको कदर गरिए तापनि (र्यम ३१:२९-३०; यहेज १८:४), सामाजिक समूह (परिवार, गोत्र, राष्ट्र) लाई आफ्नै सामूहिक पहिचान भएको एकल जीवको रूपमा हेर्ने बलियो प्रवृत्ति थियो। त्यसैगरी समूह प्रतिनिधिलाई समूहको सामूहिक व्यक्तित्वको अवतार वा अवतारको रूपमा हेरिन्थ्यो। प्रतिनिधि भित्र सामाजिक समूहका आवश्यक गुणहरू र विशेषताहरू यसरी बास गर्थे

कि प्रतिनिधिका कार्यहरू र निर्णयहरू सम्पूर्ण समूहमा बाध्यकारी हुन्न्ये। यदि समूह परिवार थियो भने, बुबालाई प्रायः सामूहिक प्रतिनिधि मानिन्थ्यो; रामो वा नरामोका लागि उनको परिवार, र कहिलेकाहीं उनका सन्तानहरूले, उनका कार्यहरूको परिणाम प्राप्त गर्थे (उत्पत्ति १७:१-८; तुलना गर्नुहोस उत्पत्ति २०:१-९, १८; प्रस्थान २०:५-६; यहोशु ७:२४-२५; रोमी १३:२८; हिब्रू ७:१-१०)।

मानव जातिको मूल मानिस र पिताको रूपमा, जसको स्वरूपमा सबै पछिला पुस्ताहरू जन्मनेछन् (उत्पत्ति ५:३), आदम मानवताको सामूहिक प्रतिनिधि थिए। सृष्टिको विवरणहरूले नै यस्तो धारणा दिन्छ कि उत्पत्ति १:२६-३० (हेर्नुहोस उत्पत्ति १:१, ७; भजन ८:५-७; १०४:१४) को आदेशहरू साथै उत्पत्ति ३:१६-१९ (हेर्नुहोस भजन १०:३; उपदेशक १२:७; यशैया १३:८; २१:३) को श्रापहरू आदम (र हब्ला) को लागि मात्र नभई उनी मार्फत सम्पूर्ण जातिलाई दिइएको थियो।

रोमी ५:१२-२१ मा प्रेरित पावलले आदमको अनाज्ञाकारिताले मानवजातिमा ल्याएको मृत्यु र निन्दालाई ख्रीष्टको आज्ञापालनद्वारा मानवजातिलाई दिइएको जीवन र धार्मिकतासँग तुलना गरेका छन्। अझ स्पष्ट रूपमा, १ कोरिन्थी १५:४५-५० (NNRV) मा, पावलले ख्रीष्टलाई "अन्तिम आदम," "दोस्रो मानिस," र "स्वर्गको मानिस" भनेका छन्, जुन "पहिलो आदम," "पहिलो मानिस," र "धुलोको मानिस" सँग तुलना गरि भनेका छन्।

पावलका लागि, मानव जाति आदम र ख्रीष्टका व्यक्तिहरूमा दुई समूहमा विभाजित थियो। आदममा "समावेश" रहनेहरू "पुरानो" मानवता हुन्, जसले "धूलोको मानिस" को छवि बोकेका छन् र आफ्नो पापर परमेश्वर र सृष्टिबाट अलगिएको भाग लिइरहेका छन् (रोमी ५:१२-१९; ८:२०-२२)। तर जो विश्वासद्वारा ख्रीष्टमा समावेश हुन्छन्, तिनीहरू ख्रीष्टको "शरीर" बन्छन (रोम १२:४-५; १ कोर १२:१२-१३, २७; एफे १:२२-२३; कल १:१६); तिनीहरू ख्रीष्टको स्वरूपमा पुनः निर्माण गरिएका छन् (रोम ८:२९; १ कोर १५:४९; २ कोर ३:१८); तिनीहरू एक "नयाँ मानिस" बन्छन (एफे २:१५; ४:२४; कल ३:९-१०, kJV); र तिनीहरू नयाँ सृष्टिमा सहभागी हुन्छन (२ कोर ५:१७; गल ६:१५)। आदमले खडा गरेका पुराना अवरोधहरू ख्रीष्टद्वारा हटाइएका छन् (रोम ५:१; २ कोर ५:११; गल ३:२७-२८; एफे २:१४-१६)। पावलको लागि, प्रतिनिधिको रूपमा आदम र ख्रीष्टको कार्यात्मक समानताको अर्थ ख्रीष्टले आदमले गुमाएको कुरा पुनर्स्थापित गर्नुभयो भन्ने थियो।

यसका अतिरिक्त हेर्नुहोस इभ; मानिस, पुरानो र नयाँ; नयाँ सिर्जना, नयाँ प्राणी।

आदा

आदा

१०. लेमेखका दुई पतीहरूमध्ये एक र उनका दुई छोराहरू, याबाल र युबालकी आमा हुन् (उत्पत्ति ४:१९-२१, २३)।
११. एसावको पहिलो पती, हिती एलोनकी छोरी र एलीपजकी आमा हुन् (उत्पत्ति ३६:२-१६)।

आबिदा

मिद्यानका छोराहरू मध्ये एक थिय। मिद्यान अब्राहामकी उपपती कृतूराबाट जन्मेका छोरा थिए (उत्पत्ति २५:२, ४; १ इतिहास १:३३)।

व्यभिचार

विवाहित महिलाले आफ्ना श्रीमान् बाहेकका पुरुषसँग वा विवाहित पुरुषले आफ्नी श्रीमती बाहेकका महिलासँग कुनै पनि यौन क्रियाकलाप गर्नु। यसले विवाहको एकतालाई भंग गर्छ।

पुरानो नियमको समयमा, धेरै श्रीमतीहरू हुनु व्यभिचार मानिन्दैनयो (व्यवस्था २१:१५)। यदि श्रीमानले आफ्नो महिला कमारीसँग यौन सम्बन्ध राखे भने पनि यो व्यभिचार मानिन्दैनयो (उत्पत्ति १६:१-४; ३०:१-५)।

सम्बन्ध विच्छेद र पुनर्विवाहको शिक्षामा येशूले पुरुष र महिला बीचको यी असन्तुलनहरूलाई अस्वीकार गर्नुभयो। उहाँले व्यभिचारको अवस्थामा मात्र सम्बन्ध विच्छेदको अनुमति दिनुभयो (मत्ती ५:३२; १९:९)। यद्यपि, येशूले चेतावनी दिनुभयो कि अन्य सबै अवस्थामा, सम्बन्ध विच्छेद पछि पुनर्विवाह व्यभिचार हो। पावलले थपे कि यो केवल तब मात्र लागू हुन्छ जब मूल पार्टनर अझै जीवित छ (रोमी ७:२-३)।

येशूले मानिसहरूका विचारहरू समावेश गरेर पुरानो नियमको व्यभिचारको परिभाषालाई विस्तार गर्नुभयो। कुनै पनि मानिस जसले कामुकतापूर्वक (प्रलोभनमा परेर) सोच्छ, उसले आफ्नो मनमा व्यभिचार गरेको हुन्छ, शारीरिक सम्पर्क बिना नै (मत्ती ५:२७-२८; तुलना गर्नुहोस् अयूब ३१:१, १)।

बाइबलले पुरानो नियमको व्यवस्था, अगमवाणी, र ज्ञान साहित्यमा व्यभिचारलाई कडा रूपमा निन्दा गर्दछ।

- दश आज्ञाहरूले व्यभिचार गर्न निषेध गर्दछ (प्रस्थान २०:१४; व्यवस्था ५:१८)।
- अगमवक्ताहरू भन्छन् कि व्यभिचारले परमेश्वरलाई क्रोधित बनाउँछ (यर्मिया २३:१३-१४; इजकिएल २२:११; मलाकी ३:५)।
- हितोपदेशले व्यभिचारलाई आत्म-विनाशकारीको रूपमा वर्णन गर्दछ (हितोपदेश ६:२३-३५; तुलना गर्नुहोस् ७:६-२७)।

नयाँ करारले यस निन्दालाई निरन्तरता दिन्छ। पश्चात्ताप बिना, व्यभिचारले मानिसहरूलाई परमेश्वरको राज्यबाट बाहिर राख्छ (३ कोरियी ६:१)। व्यभिचार भनेको आफ्नो छिमेकीलाई प्रेम गर्नुको विपरीत हो (रोमी १३:९-१०)। परमेश्वरले व्यभिचारीहरूलाई न्याय गर्नुहुनेछ (हिब्रू १३:४)।

पुरानो नियममा, व्यभिचारको सजाय पुरुष र महिलाका लागि मृत्युदण्ड थियो (लेवी २०:१०; व्यवस्था २२:२२)। बलात्कारका घटनाहरू बाहेक (जहाँ केवल पुरुषलाई मात्र मार्नुपर्छ—व्यवस्था २२:२३-२७) महिलाले अर्को पुरुषसँग मगानी गरे पनि यो कुरा लागू हुन्छ। “तिमीहरूले आफ्ना बीचबाट यस्तो खराबी हटाउनुपर्छ” भन्ने आदेश (व्यवस्था २२:२४)ले देखाउँछ कि व्यभिचार समाजको स्वास्थ्यको लागि खतरा छ, साथै दुई दोषी पक्षका परिवारहरूको लागि पनि खतरा छ।

परिणामहरू यति गम्भीर भएकाले, दोषी महसुस हुनुपर्यो। जब व्यभिचारको मात्र शंका गरिन्थ्यो, तब पतीलाई शापथ लिएर र तीतो पानी पिएर परीक्षण गर्नुपर्यो। उनी प्रभुको उपस्थितिमा उभिएकी हुनाले, परिणामले सत्य प्रकट गर्छ भन्ने विश्वास गरिन्थ्यो (गन्ती ५:३१-३१)।

पुरानो र नयाँ नियम दुवैमा, व्यभिचारलाई परमेश्वरप्रति मानव अविश्वासको वर्णन गर्न प्रतीकात्मक रूपमा प्रयोग गरिएको छ। पुरानो नियमका अगमवक्ताहरूले आफ्ना जनहरूसँगको परमेश्वरको करारको सम्बन्धलाई विवाहसँग जोडेका छन् (यशैया ५४:५-८; तुलना गर्नुहोस् प्रकाश २१:३)। त्यो सम्बन्ध तोडनु, विशेष गरी मूर्तिपूजाको माध्यमबाट, आत्मिक व्यभिचार थियो (यर्मिया ५:७-८; १३:२२-२७; इजकिएल २३:३७)।

येशूले आत्मिक व्यभिचारको यो विचारलाई ती मानिसहरूलाई वर्णन गर्न पनि प्रयोग गर्नुभयो जसले उहाँको दावीलाई अस्वीकार गरे वा उहाँको ईश्वरीय प्रकृतिको प्रमाण माग गरे (मत्ती १२:३९; १६:४; मर्कुस ८:३८)। याकूब ४:४ मा, परमेश्वरलाई मायालु, ईर्ष्यालु पतिको रूपमा वर्णन गरिएको छ जसले संसारसँग मित्रता राख्ने आफ्ना व्यभिचारी मानिसहरूसँग व्यवहार गर्नुहुन्छ।

अगमवक्ता होशेले यस विषयमा विशेष ध्यान दिएका छन्। परमेश्वरले होशेको व्यक्तिगत अनुभवलाई महत्त्वपूर्ण पाठ

सिकाउन प्रयोग गर्नुभयो। होशेको पली उनीप्रति वफादार थिएनन्, जसरी परमेश्वरका मानिसहरू परमेश्वरप्रति वफादार थिएनन्। यो कथाले देखाउँछ:

- 12.** जब परमेश्वरका मानिसहरू उहाँप्रति विश्वासघाती हुन्छन्, यो कति गम्भीर हुन्छ
[\(होशे २:२-६\)](#)
- 13.** परमेश्वरले सम्बन्ध पुनर्स्थापित गर्न कति धैरै चाहनुहुन्छ [\(३:१-५\)](#)

परमेश्वरप्रति अविश्वासी हुनु (आमिक व्यभिचार)ले शारीरिक व्यभिचार जस्तै परमेश्वरको न्यायमा पूऱ्याउँछ। यद्यपि, दुवै अवस्थामा, परमेश्वरको सबैभन्दा बलियो इच्छा सम्बन्ध सुधार गर्नु हो। यो तब हुन्छ जब मानिसहरू साँचै आफ्ना गलत कार्यहरूबाट फर्क्न्छन् र परमेश्वरकहाँ फर्क्न्छन् [\(यर्मिया ३:१-१४; इजकिएल १६:३-६३\)](#)।

यसलाई पनि हेर्नुहोस् डिपोर्स; विवाह, विवाह परम्परा, व्यभिचार.

हाबिल (व्यक्ति)

हाबिल (व्यक्ति)

आदम र हब्बाको दोस्रो छोरा ([उत्पत्ति ४:२](#))। उनको नाम सम्बवतः पुरानो सुग्रीवरियन र अक्काडियन शब्दहरूबाट आएको हो, जसको अर्थ "छोरा" हुन्छ। "हाबिल" सबै मानवहरूको लागि एक सामान्य शब्दको रूपमा प्रयोग गरिएको थियो।

हाबिलको जेठो दाजु, कयिन, किसान थिए, तर हाबिल गोठाला थिए। जब दुवै दाजुभाइले भेटि चढाए, परमेश्वरले हाबिलको पशुको बलिदान स्वीकार गर्नुभयो तर कयिनको भूमिको उज्जनीको भेटि अस्वीकार गर्नुभयो। यस कारणले, कयिन हाबिलसँग ईर्ष्या गरे र उसलाई मारिदिए।

बाइबल कथाले सुझाव दिन्छ कि हाबिलको चरित्र राम्रो थियो, त्यसैले परमेश्वरले उसको चढाएको बलिदानलाई आशीर्वाद दिनुभयो, तर कयिनले चढाएको बलिदानलाई आशीर्वाद दिनुभएन ([उत्पत्ति ४:७](#))। बाइबलले अनाज वा तरकारीको बलिदान पाप बलिदान वा मेलबलि चढाउने पशु बलिदानभन्दा खराब थियो भनेर भन्दैन। मोशाको कानुनले दुबैलाई अनुमति दिन्छ। नयाँ नियममा, हाबिललाई आफ्नो विश्वासको कारणले मर्ने पहिलो व्यक्ति भनिएको छ ([मत्ती २३:३५](#); [लूका १३:४१](#); [हिब्रू ११:४](#))।